

اسلام

ومبارزه با اسراف

اگر این قانون اسلامی رعایت گردد میلیارد

ریال پول اندکی نیست ، همین قدر کافی است که بدانیم با این مبلغ کلان یعنی سالی دو میلیارد تومان ! می توان نان یک شهر بزرگ پنج میلیون نفری را به مدت طولانی تامین کرد یا غذای یک کشور پهناور را به مدت چند روز باکمال اطمینان فراهم نمود . . .

معلوم نیست ما ملت مسلمان شرقی روی چه عواملی اسرافکار و اهل ریخت و پاش بار آمده ایم عده ای از مردم همین کشور عادت کرده اند هنگام ترتیب دادن یک وعده مهمانی دو سه نفری آن قدر غذا و تشریفات رویهم بچینند که بتواند پاسخگوی غذای دهها نفر باشد و تازه اشکال کار بعد از مهمانی شروع می شود که باید غذاهای مانده و فاسد شده را جابجا کنند و دور بریزند آنهم در شرایطی که ملل جهان با فقر مواد

بر اساس محاسباتی که برخی از مسئولین و متخصصین امور غذایی در ایران انجام داده اند

" نزدیک به ۲۵ در صد از مواد غذایی کشور به علت ناآشنائی مردم فاسد و به دور افکنده میگردد ، اگر فی المثل هزینه غذایی هر نفر را شصت ریال در روز حساب کنیم پانزده ریال آن بی جهت بهدر میرود ، بنا بر این محاسبه ، جمعیت ۳۴ میلیون نفری ایران بیست میلیارد ریال مواد خوراکی را ضایع می سازد و به دور میریزد . . " ۱

xxx

اکنون کمی در این آمار دقت کنیم و آنرا مورد ارزیابی قرار دهیم ۲۵۰ میلیارد

۱- اطلاعات شماره ۱۵۰۳۲

مکتب اسلام

عبارت است از حلال و حرامهای شرعی، چون حلال و حرامها مرزهای اسلامی هستند هرآنکس که از آنها تعدی و تجاوز نماید مرتکب گناه شده و متعدی به حریم قانون الهی به شمار آمده است.

نگاهی به آیات

قرآن مجید در آیات متعدد خود اسراف و تبذیر را تبهکاری معرفی نموده و مرتکبین آنرا برادران شیطان معرفی می‌کند در یکی از آیات قرآن چنین آمده است

" بخورید و بیاشامید از آنچه بر شما حلال شده است ولی از حد نگذرانید که خداوند اسرافکاران و تبهورزان رادوست نمی‌دارد "۲

و در آیه دیگری میفرماید

" اسراف مکن و مال خود را پراکنده مساز زیرا اسراف کنندگان برادران شیطان هستند و شیطان است که به پروردگار و نعمتهای او کفران کننده است "۳

نظری به روایات

گرسنه، و سر ساعت موعود با اشاره به عقربهای ساعت همگان مجلس را ترک کردند.

xxx

این فرد تحصیل کرده که واقعا اسلام را پذیرفته بود به حدی به مستحبات اسلامی اهمیت میداد که نشان میداد چندین سال با برنامه‌های تربیتی اسلام زندگی کرده است و او را یک فرد شایسته و مہذب و قانع و صرفه‌جو و منظم بار آورده است.

این یک نمونه از برنامه صرفه‌جویی ملل دیگر و آن هم نمونه‌ی دیگری از ریخت و پاشهای مهمانیهای ما و اکنون به سراغ واژه‌ی اسراف و موارد آن می‌رویم.

اسراف چیست

اسراف آنست که انسان از حدود و مرزهای مناسب هر چیزی تعدی و تجاوز نماید خواه آن حد و مرز یک حد طبیعی باشد یا اقتصادی و اجتماعی. همانند آنکه کسی بیش از حد لازم برای یک وعده مهمانی غذاتهییه نماید یا حد و مرز شرعی باشد و قانونی که

۲- کلووا و شربوا ولا تسرفوا ان الله لا یحب المسرفین اعراف آیه ۱۳۱

۳- ان المبدرین كانوا اخوان الشیاطین و كان الشیطان لربه کفورا
اسراء آیه ۲۷

فریاده روپها

روت به سود گرسنگان صرفه جوئی خواهد شد .

غذائی روبرو هستند و چه بسا در همسایگی همین مهمانی ، افراد فراوانی هستند که به این گونه غذاها نیاز ضروری دارند . در صورتی که این قبیل اسراف و تبذیر در میان اغلب ملل جهان سابقه ای ندارد . و ترتیب مهمانی و تشکیل مجالس آنان به مفهوم اسراف و ریخت و پاش پایه گذاری نشده است .

یادی از یک مهمانی

نگارنده ، روی مناسبتی در مهمانی یک تازه مسلمان ژاپنی که با مطالعه و دقت اسلام را پذیرفته بود شرکت کرده بود که ترتیب مجلس و اندازه گیری دقیق در تهیه غذا و برنامه ای منظم وقت مرا به تحسین واداشت و باعث تا سفا از مهمانیها و پارتیه های خودمان گردید او که یک فرد تحصیل کرده

و مهندس عالی رتبه ای بود و مهمانان از شخصیت های معروف علمی و روحانی و جمعی از مهندسین تهران بودند هنگام ورود مهمانان پس از خوش آمد گوئی با کمال صراحت با فارسی نیم بند اعلام داشت :

آقایان مهمانان می توانند یک ساعت ونیم در منزل ما تشریف داشته باشند و غذای ما تنها یک غذای مخصوص ژاپنی است که مواد اصلی آنرا گوشت و تخم مرغ و سیر و آبلیمو تشکیل داده است و جز آن غذای دیگری نداریم و برای آن دسته از مهمانان عزیز که رژیم غذایی دارند جز نان سنگک تهیه ای دیگری نداریم چون آنان قبلا وضع غذایی خود را با ما در میان ننهادند و ما پیش بینی غذایی دربارهی آنان نداریم . غذا به اندازه ای مهمانان بحدی بود که پس از پایان نه غذای اضافی بود و نه مهمانی

باکفران قرار ندهد ولی زیاده روی و اسراف و عدول از راه اعتدال را مورد نهی و مذمت قرار داده و سخت با آن به مبارزه شده است که حدیث زیر نمونه‌ای از آن می‌باشد :

۴- تاجشم امام صادق (ع) به میوه‌ی نیم خورده‌ی افتاد که از منزل ایشان به بیرون افکنده شده بود خشمناک شد و اهل خانه را مورد عتاب قرار داد و فرمود این چه کاری است که شما مرتکب شده اید ، هستند بسیاری از مردم که علاقه به خوردن این میوه‌ها دارند پس اگر شما میل نداشتید بهتر بود در اختیار آنهایی که میل دارند قرار میدادید . ۶

یکصد هزار گرسنه

درجهانی که بنا بگفته‌ی دبیر کل سازمان ملل سالی یکصد هزار نفر در پیکار با گرسنگی جان خود را از دست میدهند و از پیکره‌ی این اجتماع بشری جدا میگردند و درجهانی که هنوز یک سوم آن با فقر و گرسنگی دست و پنجه نرم می‌کنند ادامه ۶ چنین روشهای اسراف آمیز برای ملت مسلمان که خود را پیرو تعالیم قرآن و پیشوایان معصوم میدانند به هیچ وجه مطبوع و پسندیده نیست تنها اندکی اندیشیدن به هنگام تهیه‌ی مقدمات یک مهمانی یا یک وعده غذا

در تعقیب هدف قرآن در راه پیکار با فاجعه‌ی فقر و گرسنگی و حفظ و صیانت مواد ضروری زندگی انسانها روایات و سخنان ارزنده‌ای از پیشوایان معصوم (ع) به ما رسیده است که به تعدادی از آنها اشاره می‌کنیم :

۱- امام ششم (ع) می فرماید : خداوند اعتدال و میانه روی را دوست میدارد و اسراف و ریخت و پاش را هر چند که هسته‌ی خرما یا جرعه‌ی آبی باشد که بدرد دیگری می‌خورد ، مبعوض و دشمن می‌شمارد ۴

۲- پیامبر اسلام وقتی مشاهده فرمودند که ابو ایوب انصاری (میزبان رسول خدا (ص) در مدینه) خرده ریزه‌های اطراف سفره را با دست خود جمع آوری میکند سه بار فرمودند آفرین بر تو باد و بر همه‌ی کسانی که مانند تو نسبت به نعمتهای الهی رفتار دارند . ۵

۳- پیامبر اسلام (ص) هرگز غذائی را مذمت نمی فرمود و اگر غذائی را نمی پسندید از آن تناول نمی کرد . با اینکه در روایات و سخنان پیشوایان معصوم (ع) بارها تشویق بعمل آمده است که انسان آثار نعمتهای الهی را در زندگی نمایان سازد و آنها را مورد کتمان

۴- وسائل الشیعه باب نکاح ص ۱۴۳

۵- مکارم الاخلاق ص ۲۸

۶- مستدرک باب ۶۱ ص ۹۴

انسان بی‌خانه و مسکن هستند .

xxx

امروز در میان برخی از متدینین هم معمول شده است که مقبره‌های خانوادگی گران قیمت برای فردای خود تهیه کنند و با فرشهای گران قیمت آنرا آرایش دهند آیا با وجود میلیونها افراد بی‌مسکن و خانه‌در شرایط کنونی مالک و مستاجر جزء اسراف شمرده نمی‌شود .

xxx

برخی از بانوان به تعداد روزهای سال کفش و لباس انبار می‌کنند و مطابق نوشته‌ی برخی از مطبوعات تعداد کفشهای یکی از خانمهای معروف سر از رقم چهارصد جفت درمی‌آورد که در مجالس گوناگون مورد استفاده قرار میدهد . .

xxx

این نوع اسرافکاریها و ریخت و پاشها است که چهره زندگی را بر اغلب افراد جامعه تیره‌وتر ساخته است و عدم سازگاری آنها با روح تعالیم اسلامی کاملاً واضح و هویدا است .

یا تهیه‌ی لباس و پوشاک و مرکب کافی است که انسان را بخود آورد و از اسراف و تبذیر نعمتهای آفریدگار بازدارد تا بدینوسیله حقوق افراد و حقوق اجتماع و حق محرومان جامعه را در مدنظر داشته و آنها را پایمال نسازد .

xxx

نمونه‌هایی از اسراف

اسراف و تبذیر تنها در طعام و غذا نیست بلکه در تمام شؤون اجتماعی و اقتصادی و رفاهی بشر حکم فرما و مجازی است .

xxx

امروز متداول شده است برخی از بانوان ننگ و عار خود میدانند که با یک لباس یا زینت باردیگر در مجلس دیگری ظاهر گردند بلکه خود را موظف می‌دانند در هر مجلس و محفل به تناسب موقعیت آن پوشش جدید و آرایش ویژه‌ای داشته باشند .

xxx

امروزه پیروی از فرنگیان و خارجیان متداول شده است که افراد متمکن با صرف میلیاردها ریال اطاق خواب برای سگها و گربه‌ها تهیه میکنند با وجود آنکه میلیونها